

TISKOVÁ ZPRÁVA

Brno 15. června 2021

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

VĚDKYNĚ ZAPLŇUJÍ SLEPÉ MÍSTO NA MAPĚ: OBJEVILY NOVÉ VIRY U ZVÍŘAT V ANGOLE

Dva nové arenaviry a nový kmen již známého objevily a popsaly vědkyně z Ústavu biologie obratlovců AV ČR u hlodavců v Angole. Jeden z virů našly u dvou populací kryš, které přitom odděluje strmý Angolský sráz. Arenaviry se mohou přenést z hlodavce na člověka, jejich odhalování u divokých zvířat je proto zásadní pro rozpoznání budoucích epidemiologických rizik.

Viry cirkulující u angolských hlodavců doposud nikdo nezkoumal. Jedná se o první takovou práci, která navíc popisuje neobvykle vysokou diverzitu arenavirů v daném regionu. Angola se tak rázem stala hotspotem výskytu těchto virů. Objev v poměrně stále nebezpečné zemi si navíc připsaly ženy – vědkyně z Ústavu biologie obratlovců AV ČR.

„Náš objev doslova zaplňuje slepé místo na mapě,“ říká první autorka publikace Jana Těšíková. „Angola je země, kde po dlouho dobu neprobíhalo mnoho studií týkajících se drobných savců, ostatně ani jiných, a to především kvůli občanské válce.“

Ta zemi sužovala téměř 30 let. *„Zanechala za sebou více než 100 000 nášlapných min, jejichž odstraňování probíhá dodnes,“* dodává Jarmila Krásová, vědkyně a vedoucí terénní expedice, která v Angole studovala rozmanitost drobných savců, především hlodavců.

Výškový rozdíl 1300 metrů – žádný problém

„Překvapilo nás, že nový arenavirus přenášený krysou namaquejskou (Micaelamys namaquensis) byl detekován u dvou populací těchto hlodavců, které žijí odděleny strmým Angolským srázem (rozdíl 1300 výškových metrů). I přes tuto na první pohled nepřekonatelnou bariéru pro hostitele nám virus odhaluje existenci historického spojení,“ pokračuje ve vysvětlování francouzská vědkyně Joëlle Goüy de Bellocová, vedoucí výzkumné skupiny.

Kontakt pro média: **Eliška Zvolánková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 739 535 007

Alena Fornůsková
Ústav biologie obratlovců AV ČR
fornuskova@ivb.cz
+420 605 464 704

Nejen arenaviry musí v Angole překonávat geografické překážky.

„Angola je typická střídáním habitatů, během tří týdnů jsme odchyty prováděli na horách, v deštném lese, a dokonce i v poušti,“ popisuje zážitky z terénu Jarmila Krásová. „V poušti jsme dokonce zapadli a vyprošťování nám zabralo několik hodin, celá situace vypadala na začátku velmi beznadějně.“

Nebezpečí i pro člověka

Arenaviry patří mezi tzv. zoonotické viry. Může se tedy stát, že přeskočí z hlodavce na člověka. Příkladem nebezpečného arenaviru je virus Lassa, který u lidí v Západní Africe vyvolává krvácivou horečku. Světová zdravotnická organizace označila Lassa virus jako jeden z osmi prioritních patogenů, u kterých se předpokládá nejvyšší riziko budoucích vážných epidemií. Detekce virů u divokých zvířat, u kterých je navíc silný předpoklad přenosu na člověka, je zásadní pro rozpoznání budoucích epidemiologických rizik.

Publikace: <https://doi.org/10.3390/v13060982>

Více informací:

Mgr. Jana Těšíková

Ústav biologie obratlovců AV ČR

e-mail: jana.tesikova@gmail.com

tel.: 775 981 691

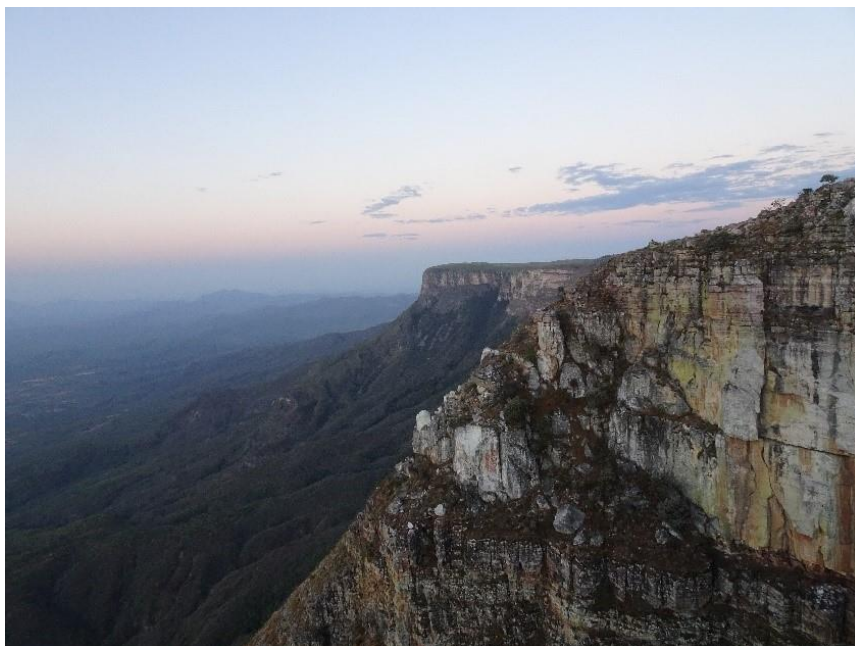
Mgr. Jarmila Krásová

Ústav biologie obratlovců AV ČR

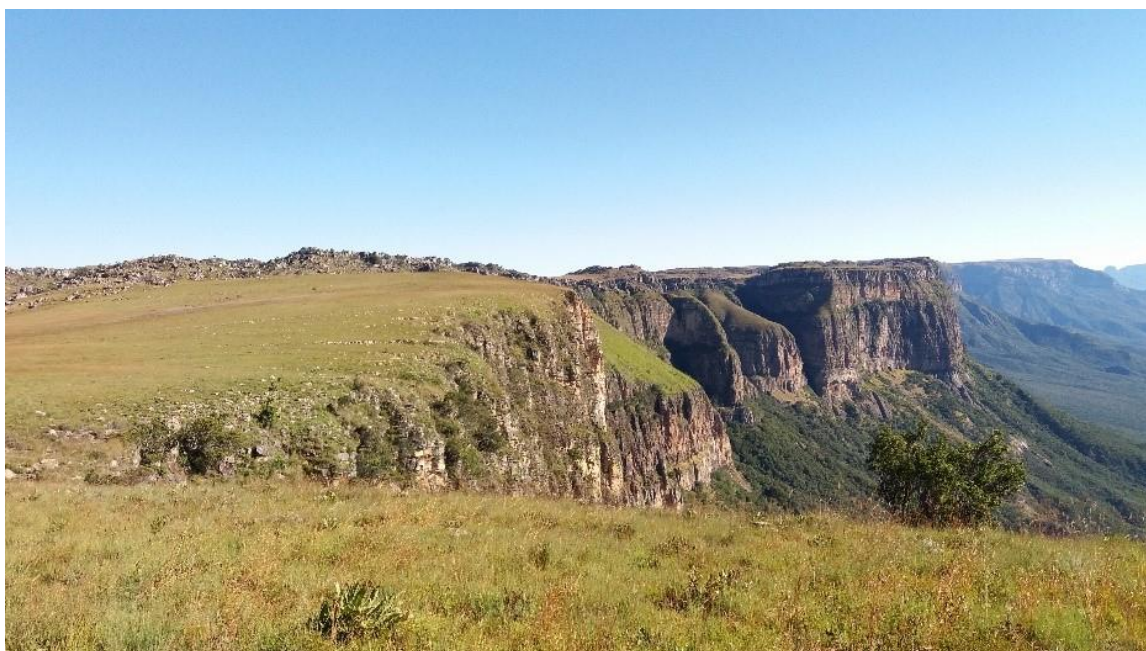
e-mail: jarmila.krasa@gmail.com

tel.: 721 521 949

Fotogalerie:

*Angolský sráz Serra da Leba
Foto: Ninda Baptista*

*Tundavala se nachází v jihozápadní Angole na okraji Angolského srázu (Angolan Escarpment) ve výšce 2250 metrů nad mořem. Zdejší horské louky se vyznačují vysokou diverzitou hlodavců i jejich virů.
Foto: Ninda Baptista*

*Zpracování vzorků probíhá v Africe ve velmi provizorních podmínkách
Foto: Telmo António*

*Vyprošťování terénního jeepu v Namibské poušti. Jméno „Namib“ znamená podle místního jazyka „nesmírný“ nebo „velká prázdnota“ a zakládá se na pravdě, neboť poušť zabírá plochu 50 000 km².
Foto: Ondřej Mikula*